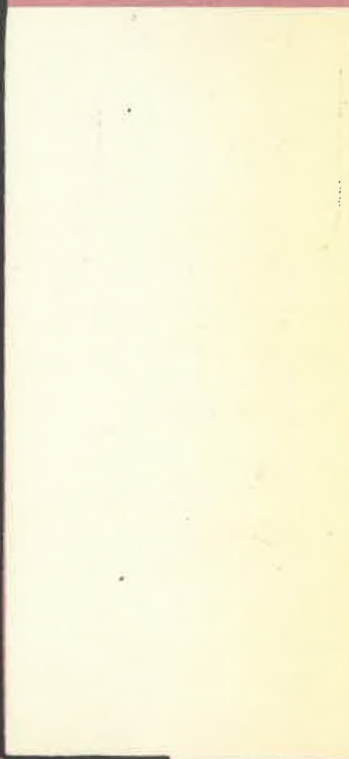

příloha

5

Textová příloha DIVADELNÍ VÝCHOVY č. 5

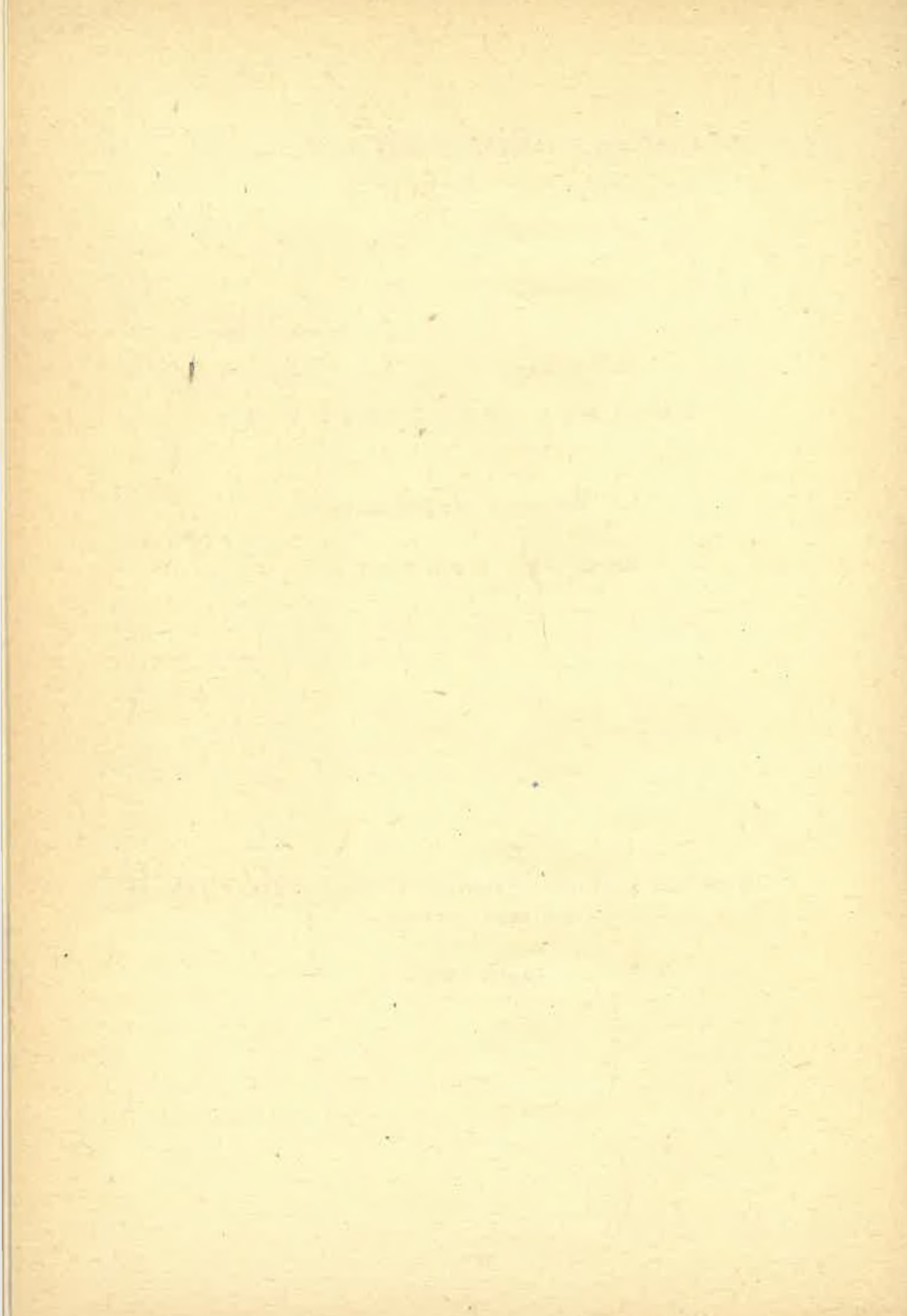
P O H Á D K Y N A Š Í B A B I Č K Y

Úprava a spojovací test

Marta K o t o u š o v á

Ústav pro kulturně výchovnou činnost - útvar zájmové
umělecké činnosti

Praha 1972

Ta "naše babička" byla sotva dvanáctiletá. Usadila se rozšafně do křesílka na proscéníu, rozsvítila lampičku, která je jinak součástí domácího inventáře paní učitelky Kotoušové, upřela zkoumavé oči do sálku dalovické hospody, kam se courali stále noví a noví návštěvníci a začala.

Jak se později ukázalo, neomezil se přínos paní učitelky Kotoušové na obětavé vydrancování vlastního příbytku. Skromničné představení pohádkového pásma, které sestavila, zrežisovala, vybavila dostýmy a náznakovou dekorací, zasvítily a s pomocí obětavého manžela uopiána doprovodila scénickou hudebou, znovu prokázala, že pro divadlo hrané dětmi nejsou nejdůležitější skvělé podmínky, ale vyhraněná osobnost pedagoga, vybaveného citlivým vkusem, láskou k dětem a nekonečnou trpělivostí.

Děti z dalovické devítiletky vlastně ani nejsou souborem v pravém slova smyslu. Jsou kolektivem jedné jediné páté třídy, z kterého nebyl nikdo vyloučen pro menší "talent" s pochybným ohledem na jevištní "úspěch". V sálku dalovické hospody, do kterého špatně zatemněnými okny prosvítalo jarní slunko, jsme pocítili zcela zřetelně, že tolikrát i neupřímně opakovaná slova o tom, že cílem divadla hraného dětmi nemá být především veřejná produkce, tu ožívají ve svém původním a ryzím smyslu.

Marta Kotoušová velice přesně a citlivě odhadla, co může od svých dětí chtít. Spíš intuitivně než vědomě pochopila, jaké nástrahy by jí kladl pevný dramatický text se svými nároky na vytváření postav a situací, na zvládnutí jevištního tvaru, tempa a rytmu představení. Proto sestavila ze známých a dětmi milovaných pohádek volné pásmo, spojené vyprávěným slovem a motivované prostinkou výchozí "situací": vnučka přivede své kamarády za babičkou a ta jim vypravuje pohádky. Spojovací text tu splňuje hned několik funkcí najednou: přesně určuje žánr představení - neslibuje divákům iluzivní "pohádkové drama", ale "vyprávěné divadlo", umožňuje maximální zkratku

v dramatizovaných hraných pasážích, které se pak nerozlévají do "realisticky" motivovaných situací a v neposlední řadě šťastně obchází nutnost scénických změn a časových skoků. Jen těch přímých pedagogických nabádání by mohlo být v textu o něco méně - ocitají se totiž poněkud v rozporu s nementorsky traktovanou morálkou prvních dvou pohádkových příběhů. (Třetí pohádka o princezně Bledulince přece jenom poněkud "tlustě" tlumočí své zdravotnické poslání - klasický "kocour v botách" a "Sůlnad zlato" by si zasloužili partnera rovného v žánru i kvalitě.)

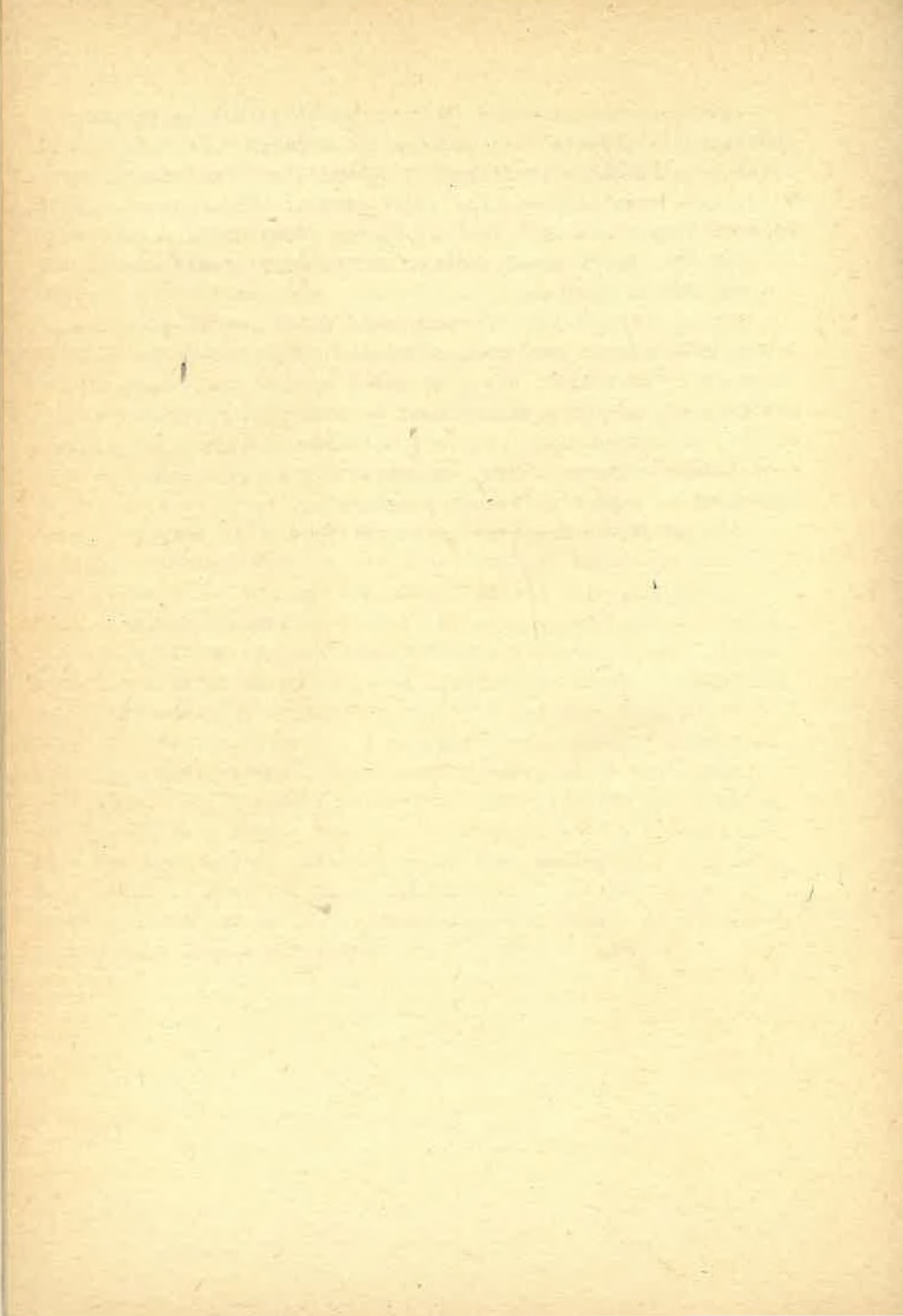
Představení potvrdilo, že intuice - a snad i nouze - vedly paní učitelku Kotoušovou po správných cestičkách. Děti "nevytvářely postavy", ale s nelíčenou chutí si hrály na Jirku, Kocoura, pana krále, hodnou Marušku i pyšné sestry, ne snažily se nám pomocí výrobků firmy Dermacol marně namluvit, že jsou šedesátileté. (Je zajímavé, jak při tomto epickém, vyprávěném divadle jaksi samozřejmě odpadá i pochybnost na téma, mohou-li děti hrát postavy o hodně starší než jsou samy.) Odněkud z hlubin dávných časů se vracela gesta, vlastní lidovému divadlu i dětským hrám, ta elementární gesta - znaky, tak maximálně sdělná a výrazná ve své ryzí naivitě. Tady se zoufalství nad ztrátou soli v království "neprožívalo" a "nerozehrávalo", tady se poctivě zalomilo rukama, právě tak, jako jimi kdysi lomili lidové divadelníci nad utrpením svaté panny Doroty. Čistě a krásně zněla poněkud archaizující čeština Boženy Němcové, kterou naštěstí nikdo nemodernizoval a neupravoval "dětmi do pusy", a ti co neměli role, vytvářeli obětavě loubí a portály u vchodu do neexistujícího zámku, bez nejmenšího pocitu újmy a ukřivdění.

Nevím, jestli to bylo to, čemu se obvykle říká "dobré představení." Leccos tu i zaskřípalo, zejména v přemíře zbytečně "realistických" příchodů a odchodů, a v chudičské technice, vybavené "jako za Tyla", jak si posteskla paní učitelka Kotoušová. Ale rozhodně to byl podnět, který ukázal cestu zejména těm, kteří nemají odvahu začít, když nemají vůbec nic než jen tu odvahu.

Proto uveřejňujeme "Pohádky naší babičky." Ne jako hotovou, dokonalou a neměnitelnou předlohu, kterou je možno rozepsat a "secvičit", ale jako možné východisko, dostupné každému, kdo má cit a vkus a není mu líto vyplundrovat vlastní byt, kdo nespekuluje na problematické umístění v soutěžích a následnou světskou slávu, má rád děti a divadlo a ví, že úspěch se tu neměří potleskem a honorářem.

Ale to je vlastně hodně - nemyslíte ?

Zdena Jiskrová

Vnučka : Dobrý večer, babi.

Babička : Hele, Hanička. Dobrý večer. Ale ty tu nejsi sama. Ty sis přivedla kamarády. Dobrý večer, děti. Vítám vás.

Vnučka : Babičko, já tě chci o něco pěkně poprosit.

Babička : Já vím, Haničko, co bys ode mne chtěla. Pohádku.

Vnučka : A jak to, babi, že ty všechno uhodneš.

Babička : To už já vím. A byly jste děti hodné ? Mám vám vůbec vyprávět ? Tak dobře. Povím vám pohádku. Ale kterou, Haničko ?

Vnučka : Já mám moc ráda o tom chytrém kocourkovi.

Babička : A, "Kocour v botách". Ale kdepak jen ... a tady je. Tak. Hezky tiše, už mám slabý hlas, abyste mě dobře slyšely.

Po silnici šel k městu statný chasník s pytlém přes rameno. Byl to nejmladší syn ze mlýna Jirka a nesl na prodeji v pytli kocoura. Odkázal mu ho otec.

Kocour : Mňau, Jirko ! Kam mě neseš v tom pytli ?

Jirka : Kam bych tě nesl ? Jdu na trh do města a tam tě prodám. Nevím, co bych jinak měl učinit. Sám nemám co jíst a nemohu tě krmit.

Kocour : Mňau, Jirko ! Neprodávej mne, nebudeš toho litovat. Pusť mě z pytle ! Poradím ti, co máš dělat, abys byl velkým pánem !

Jirka : Velkým pánem ? Tím bych chtěl být. Pustím tě tedy, když chceš. Zkusím to s tebou.

Kocour : Dobře děláš, dobře. Ale pamatuj si, že musíš udělat vždy to, co ti řeknu.

Jirka : Udělám. Snad to nebude tak těžké. Poroučej tedy !

Kocour : Tak jdi do města a v krámě mně kup vysoké boty s ostruhami, klobouk s perem a velký pytel. Já tu na tebe zatím počkám.

Babička : Jirka se rozběhl do města a za chvílku přinesl kocourovi žádané věci. Kocour si natáhl boty, nasadil si klobouk a začal trhat šťavnaté lupeny.

Jirka : Kocoure, kocoure ! Ani poznat tě nemohu. Sluší ti to, sluší... Proč trháš do toho pytle lupení ?

Kocour : To je pro králíky. Víš přece, že náš pan král má nejraději k obědu králíčí pečení.

Jirka : To vím. To už dávno vím. Ale jak chytneš nějakého králíka ? Už je jich málo.

Kocour : I na Králíčí hoře je jich dost a dost ! Dám lupení do pytle a králíci tam vlezou sami. Jen pytel zavážeš a bude hotovo. Počkej, však uvidíš !

Babička : Kocour natrhal šťavnaté lupení, dal je do pytle a odnesl na Králíčí horu. Položil jej pod strom a sám si lehl do houští. Králíci ucítili vůni lupení a za chvílku jich byl plný pytel. Kocour vyskočil, zavázal pytel a pospíchal ke královskému zámku.

Kocour : Hola, hej, pane vrátný ! Otevřete vrata ! Nesu panu králi plný pytel králíků.

Vrátný : A to tedy pojď ! Budeš vítán. Vždyť náš pan král celý den na nic jiného nemyslí, jen na králíčí pečení.

Král : Kdo je to u brány ?

Vrátný : Nějaký posel přišel.

Král : Kdo jsi ? Jak se jmenuješ ?

Kocour : Jsem kocour hraběte z Mlýnice a nesu vám od něho pytel králíků. Posílá vám je, abyste jich ve zdraví užil.

Král : Pan hrabě z Mlýnice ? Nikdy jsem o něm neslyšel. Ale když posílá králíky, vyřiď mu můj pozdrav a dík ! Odpoledne k němu přijedu na návštěvu. Rád bych ho poznal.

Kocour : Jen přijed, pane králi ! Můj pán, hrabě z Mlýnice, bude potěšen. Dobře tě uvítá na svém zámku a bohatě tě pohostí.

Babička : Zatím, co kocour byl u pana krále, seděl Jirka na břehu rybníka.

Kocour : Honem, Jirko, honem ! Tvoje štěstí se blíží. Odpoledne sám pan král přijede k tobě na návštěvu.

Jirka : Cože ? Pan král přijede ke mně na návštěvu ?
A kam ? Snad ne sem, na břeh rybníka ?

Kocour : Nestarej se ! Všechno zařídím. Dostaneš krásné šaty a veliký zámek. Dobře přivítáš a pohostíš pana krále. Teď se svlékni a skoč do rybníka!

Jirka : Nač to ? Já se nechci koupat!

Kocour : Poslechni a neptej se ! Rychle se svlékni ! Slyšíš, pan král už přijíždí.

Babička : Jirka se svlékl a skočil do rybníka. Kocour zatím běžel naproti panu králi.

Kocour ! Pomoc ! Pan hrabě z Mlýnice se topí ! Pomoc !

Král : Kočí, rychle mu pospěš na pomoc !

Kocour : Díky pane králi ! Ale můj pán, nebude moci s tebou na zámek. Zloději mu ukradli šaty a na břehu rybníka mu zanechali jen hadry.

Král : To je maličkost. Daruji mu nové šaty, nejkrásnější, jaké mám. Hned mu je sluha přinese.

Babička : Sluha donesl Jirkovi královské šaty na břeh. Jirka se oblékl a nebyl by ani sám sebe poznal. Tak mu to slušelo. Pan král ho pozval do kočáru a jeli. Zatím kocour utíkal před kočárem a volal na pracující lidi.

Kocour : Lidišky ! Lidičky ! Za chvilku tu pojeď pan král. Až se vás otáže, komu patří tato pole a ty lesy, řekněte, že panu hraběti z Mlýnice . Jestli neposlechnete, bude s vámi zle!

Babička : Zatím, co pan král prohlížel krásná pole a lesy, utíkal kocour dále. Doběhl až ke krásnému zámku. Náležel starému čarodějovi, který se dovedl proměnit v každé zvíře, na které si pomyslel.

Kocour : Čaroději, slyšel jsem, že se dovedeš proměnit ve lva i v myš. Tvoje sláva jde po celém světě. Proto přicházím i já, abych se o tom na vlastní oči přesvědčil.

Čaroděj : Co jsi slyšel, je pravda. Dovedu se proměnit ve lva i v myš. Pojď se mnou a uvidíš.

Babička : Čaroděj se proměnil v myšku a na to kocour čekal. Skočil po ní, zaťal do ní drápy a bylo po myšce. Byl také svrchovaný čas. Do zámku právě vjížděl pan král s Jirkou - hrabětem z Mlýnice. No a hned začala královská hostina. Dobře se poměl pan král u Jirky - hraběte z Mlýnice. Jemu - i Jirkovi se na zámku moc líbilo.

Král : Milý hrabě z Mlýnice ! Máte to tu opravdu pěkné. Škoda, že jsem vás již dříve neznal. Ale víte, kdo se mi nejvíce líbí ?

Jirka : To nevím, pane králi ! Mohu vám však dát vše, co si budete přát.

Král : Nic nechci, nic. Jen dovolte, aby váš sluha, kocour, mohl u mne sloužit. Nikdy jsem tak chytré zvíře neviděl.

Jirka : Už ho nepotřebuji, hned půjde s vámi.

Babička : Kocour odjel s panem králem a stal se jeho prvním rádcem. Koupil si ještě lepší boty a klobouk a od pana krále dostal kožíštinový plášť. Pyšně si vykračuje po královském zámku, a jen když ho nikdo nevidí, chytne si myšku. Inu, zůstal i v botách, klobouku a plášti stále jen kocourem.

Tak co, líbila se vám pohádka ? Mně se také dobře vyprávělo, protože jste byly moc hodné a pěkně jste poslouchaly. A za to vám povím ještě jednu. Chcete ? Tak dobře. Ale ty, Haničko, mně musíš poradit kterou. Když byli tvoji kamarádi tak hodní, zasloužili by si nějakou pěknou.

- Vnučka : Babi, ty umíš pěkně vyprávět tu o té Marušce, jak měla svého tatínka krále moc ráda a jak on ji vyhnal, protože si myslel, že zlato a drahokamy jsou vzácnější než ...
- Babička : - Počkej ! Snad děti tu pohádku budou znát od svých babiček nebo maminek. Víte, která pohádka tu bude ? Ano, je to Sůl nad zlato.
- Byl jeden král a měl tři dcery : Milenu, Jarenku a Marušku. Když už byl starý, přemýšlel, která dcera má být královnou. Umyslil si, že zvolí tu, která ho nejvíce miluje.
- Král : Dcerušky moje, jsem už starý a nevím, jak dlouho budu mezi vámi. Chci tedy některou z vás ustanovit královnou. Než však to udělám, řekněte mi, jak mě která milujete. Nuže, Mileno, dcero nejstarší, jak miluješ svého otce ?
- Milena : Ach, otče můj, milejší jste mi nad zlato a drahé kamení.
- Král : Dobře jsi to povéděla, Mileno. A jak ty, Jarenko, dcero prostřední, miluješ svého otce ?
- Jarenka : Ach, otče můj, miluji vás jako drahé kamení.
- Král : Také dobře jsi to povéděla, Jarenko ? A co ty, Maruško, dcero nejmladší, jak miluješ svého otce ?
- Maruška : Ach otče můj, miluji vás jako sůl.
- Milena : Co to povídáš, sestro Maruško ? Ty otce miluješ jen jako sůl ? Vždyť je to obyčejná věc, které si nikdo neváží a které je všude hojnost.
- Maruška : Ano, miluji svého otce jako sůl.
- Král : Jdi mi tedy z očí, dcero nehodná ! Až nastanou časy, kdy lidem bude vzácnější sůl než zlato a drahé kamení, přihlas se - budeš královnou.
- Babička : Maruška odešla s pláčem ze zámku a šla a šla, kam ji oči vedly. V hlubokém lese potkala stařenku.
- Stařenka : Proč pláčeš, Maruško ? Co se ti stalo ?

Maruška : Otec mě vyhnal. Nesmím se vrátit dříve, dokud sůl nebude dražší než zlato a drahé kamení.

Stařenka : To řekl tvůj otec - král ?

Maruška : Ano, právě tak to řekl a vyhnal mě. Myslí si, že ho mám méně ráda než sestra Milena a Jarenka.

Stařenka : Pojď tedy se mnou ! Možná, že za čas opravdu bude sůl vzácnější než zlato a drahé kamení ... Umíš dojit ovečky ? Umíš uklízet ?

Maruška : Umím, babičko, všechno umím. Jen mě nechte u sebe ! Jsem sama na světě .

Babička : Zatím, co Maruška sloužila u stařenky, bylo v zámku veselo. Milena i Jarenka se oblékaly do krásných šatů, radovaly se a chodily na hostiny. Svého starého otce si mnoho nevšímaly. Často král vzpomínal na Marušku a litoval, že ji vyhnal. Jednoho dne měla býti v zámku opět hostina. Ale stalo se něco podivného.

Kuchař : Pane králi ! pane králi !

Král : Copak tak křičíš ! Co se stalo ?

Kuchař : Velká nehoda se stala, pane králi ! Všechna sůl rozmokla. Čím budu solit ?

Král : Tak pošli pro jinou sůl !

Kuchař : Ó, pane králi, dlouho bude trvat, než přijedou vozy se solí z jiné země. Čím budu nyní solit ?

Král : Tak sol zatím něčím jiným !

Kuchař : Ale pane králi, rád bych solil něčím jiným. Ale co solí jako sůl ?

Král : Nezlob mě ! To není moje starost . Vař zatím jídla bez soli !

Kuchař : Uvařím, uvařím, ale nevím, jak vám budou chutnat.

Babička : A opravdu. Byla to podivná hostina. Na stolech plno jídla, ale hostům nechutnalo. Stále se jim zdálo, že jídlům něco chybí. Byla to sůl, obyčejná sůl, které si nikdo nevážil. Poslali proto sluhy na všechny strany pro sůl, ale všichni se vrátili

s prázdnem. Vypravovali, že všude je soli nedostatek. Kdo ji má, ani špetku nedá, kdyby zlatem platil. Lidé se rozstonali a také dobytek trpěl, protože nebylo soli. Byl to trest pro všechny. Král poznal, že sůl je vzácný dar.

- Stařenka : Maruško, Maruško ! Už je čas, abys šla domů.
Maruška : Ale babičko, jak půjdu domů, když mě otec nechce ?
Stařenka : Jen jdi ! Sůl je vzácnější než zlato a drahé kamení. Věrně jsi sloužila, dobře jsi mě opatrovala. Řekni, čeho si přeješ !
Maruška : Nic nežádám, jen hrst soli. Donesu ji otci, aby se uzdravil.
Stařenka : A jiného nežádáš ? Každé přání ti splním.
Maruška : Nic jiného, babičko, jen hrst soli.
Stařenka : Když si jí tak vážíš, nechť ti nikdy nechybí. Vezmi si tuto brašnu ! Dost je v ní soli pro všechny. Dám ti také tento proutek. Až zavane polední vítr, jdi přes tři vrchy a přes tři doliny - pak proutkem švihni o zem. Země se otevře a ty vejdi do ní. Co tam najdeš, je tvoje.
Babička : Maruška odešla a za den a noc došla do zámku. Nechtěli ji ani pustit dovnitř, protože ji nikdo nepoznal.
Vrátný : Kampak, děvčátko, kampak ? Sem se nesmí.
Maruška : Jdu k panu králi.
Vrátný : Ten je nemocen. Nikdo k němu nesmí.
Maruška : Jen mě k němu pusťte ! Nesu panu králi dar, který je vzácnější než zlato a drahé kamení. Jak jej uvidí, hned se uzdraví.
Vrátný : Pojď tedy, dovedu tě k němu.
Babička : Za chvíli stála Maruška před trůnem krále, svého otce. Ale ani ten ji nepoznal.
Král : Kdo jsi, děvče, a co si přeješ ?
Maruška : Jen kousek chleba, pane králi !
Král : Kousek chleba ? Ten ti přinesou, ale sůl nemáme.

Maruška : Soli nepotřebuji. Nesu si jí plnou brašnu.
Král : Sůl, že nešeš ? A máš jí plnou brašnu ? Ach, to je vzácná věc ! Už dlouho jsem neviděl sůl. Žádej za ni, co chceš. Všecko dostaneš.
Maruška : Nic nežádám, tatíčku, jen mě mějte rád jako tu sůl.
Král : Maruško! Maruško! Buď vítána ! Teď už vím, že sůl je vzácnější dar než zlato a drahé kamení . Zůstaneš u mne a budeš královnou.

Babička : Všichni lidé se zaračovali, když se dověděli, že Maruška přišla a přinesla sůl. Každý dostal trochu, protože jí v brašně neubývalo. Ještě větší byla radost, když Maruška přešla tři vrchy a tři doliny. Nalezla v zemi tolik soli, že ji lidé nikdy nemohou spotřebovat.

Vnučka : A to je dobře, babi, že tu sůl lidé nemohou spotřebovat.

Babička : Také si to myslím.

Vnučka : Ale to nebyl moc dobrý král. On vlastně nevěděl, že to nejdůležitější bývá většinou dost obyčejné. Jako ta sůl.

Ale tys mi, babi, jednou vyprávěla pohádku o jednom legračním králi, který ale nakonec přišel na to sám. Řekl : "V tom prostém bývá ta pravá síla" - ale teď zase hádej ty, babi. Víš, co je to za pohádku ?

Babička : To víš, že vím. Tys sama řekla, že na všechno přijdu. Je to o princezně Bledulince. Viď ? Ale tu už děti znají. Tu nebudu vyprávět.

Vnučka : Babi, babičko, pěkně prosím. Naposled. Ta je tak hezká. Možná, že ji někteří z mých kamarádů neznají. A pak, babičko, půjdeme domů a budeme hodní a všechno sníme a zuby si vyčistíme a uvidíš, že z nás budeš mít radost. Viďte ? Že to všechno uděláte ?

Babička : Když tak moc slibujete, tak ale opravdu poslední. Teď dobře poslouvejte, proč se ta princezna jmenovala Bledulinka a co z ní udělalo růžičku. A vezměte

si z toho příklad. Já dobře vím, že některé z vás
nejí všechno, co maminka nebo paní kuchařka ve
školce uvaří. Pěkně se posaďte a pozorně poslouchajte :

To byl jednou jeden král ...

- Král : Ach ! - Ach ! - Ach !
- Smíšek : Pozor ! Hezky buďte zticha ! Jeho veličenstvo vzdychá.
- Král : Jak, ty jsi tedy, můj milý šašku ?
- Smíšek : Ano, můj drahý králi a velitele.
- Král : A co tu děláš ?
- Smíšek : Poslouchám Vaše královská Milosti , Vaše královské vzdychání. Vy říkáte stále : Ach - Ach - Ach ...
a já říkám : Chachachacha.
- Král : Máš dobře, že alespoň ty se směješ. Vždyť už v mé zemi smích skoro vymizel. Já se sotva vyšplhám po těchto několika stupních trůnu, jak mě pakostnice loupe v těch nešťastných palcích u nohou. Ale víc než má pakostnice trápí mě myšlenka na mou ubohou princeznu Bleduli. Je opravdu tak bleďá jako ten sněžný jarní kvíteček. Nejí, špatně spí, vadne, chřadne ani se nezasměje. Dělá mi velké starosti. Zavolej ji !
- Smíšek : Princezničko ! Bledulinko ! Král vás volá na slovíčko.
- Král : Ubohá dcero ! Jak ses vyspala ?
- Princezna : Mizerné.
- Dáma : Hrůza ! Hříbl, teríbl. Jakého slova jste to opět užila, princezno, před svým královským otcem ?
- Princezna : Co je na tom slově zlého ? Slyšela jsem je dole v zahradě před zámkem. Ptala jsem se mladého hezkého zahradníka, když jsem šla kolem, jak jdou obchody se zeleninou, kterou tam pěstuje, a on mi řekl : Mizerně.
- Král : Jak ? Ty mluvíš s prostým zahradníkem ? Nezapomeň,

že jsem slíbil tvou ruku mocnému králi hispánskému, který je mým přítelem. Co by tomu řekl, kdyby se o tom dozvěděl ? Proč nejíš víš? Vždyť ti náš dvorní kuchař, mistr Vařečkon, předkládá ta nejlepší jídla, která jenom veleslavná italská kuchyně mohla vymyslet.

Dáma : Jen ji, Vaše Veličenstvo, laskavě domluvte. Zase se snídaně ani nedotkla.

Král : Jakže ? Dosud nesnídala ? Nečiníš mě, dcero, ještě více nešťastným ! Řekni mi, proč nechceš jísti ta vzácná jídla ?

Princezna : Což já vím, otče, proč mám proti nim takový odpor ?

Smíšek : Tak já ti, bratře králi, i tobě sestřičko princezno, něco řeknu. Vzpomněl jsem si na našeho hvězdáře ve věži, který je opravdu rozumný muž. Pokud vím, i lékařství studoval. Ten jistě uhoďne, co princezně schází.

Král : Že jsem na to hned nepřipadl ! Snad mohla již býti princezna zdráva.

Smíšek : On ji sice sám nevyléčí, ale snad mu hvězdy řeknou, na koho se má obrátit o pomoc.

Komorník : Panstvo ! Je prostřeno.

Král : A co je zase na stole ?

Komorník : Zavinuté vepřové ocásky s paštikou ze žraločích jater, Vaše Veličenstvo.

Princezna : Ach !

Král : Vodu ! Koňak ! Doktora ! Ach má pakostnice !

(Hvězdárna. U otevřeného okna, jímž je vidět hvězdné nebe, stojí dalekohled.)

Smíšek : Poslechněte, pane mudrlante, já si myslím, že to je s vaším čtením hvězd velká komedie. Copak se snad starají hvězdy o nás, malinké prášečky ve vesmíru ?

Co jim je po nás a po našich osudech ?

Hvězdář : Tak na tebe nepůsobí nijak tato tajemná noční doba, hvězdný polosvit a tušení něčeho záhadného ?

Smíšek : Mám-li vám říci pravdu, ani trochu.

Hvězdář : A myslíš, že na krále to také nebude působit ?

Smíšek : Na krále ? A jak !

Hvězdář : Tak poslyš : Uhodl jsi, ale nesmíš mi to pokazit. To, co tu teď uvidíš a uslyšíš, bude opravdu pouhá komedie. Já totiž vím, docela dobře, co princezně schází. Mohl bych to také králi říci přímo, ale král by mi nevěřil. Má slova by mu jistě nelichotila, neboť princezninou chorobou je sám vinen.

Smíšek : Jak !-Sám král, že je vinen ? A co schází princezně ?

Hvězdář : Princezna trpí, a to tělesně i duševně. Tělesně proto, že král pozval na svůj hrad italského kuchaře mistra Vařečkiního, který je odborníkem ve vaření, pečení, a smažení masa, paštik, rosolů a těžkých omáček. Maso - maso - maso a zase maso. Nic jiného nedovede. Král dostal pakostnící, princezna nechutenství a všechen lid trpí, neboť celá země se opíčí po dvorní tabuli. Myslíš, že bych to mohl říci králi přímo do očí ?

Smíšek : To ne. A jak princezna trpí duševně ? Také je král vinen ?

Hvězdář : Ano. I tím je vinen sám král, neboť přemlouvá princeznu, aby si vzala starého krále hispánského, jeho přítele.

Smíšek : A princezna ?

Hvězdář : Jak by mohla chtít, když se již zamilovala až po uši do prostého zahradníčka dole pod hradem ! Myslíš, že bych mohl prozradit králi holou pravdu a že by mě za to nezavřel do vězení nebo nevyhnal ze země ?

Smíšek : Myslím, že by vás dal pověsit na nejbližší lucerně.

Hvězdář : Tak vidíš. Povím tedy králi pravdu, holou pravdu, ale řeknu mu, že jsem ji vyčetl ve hvězdách. Tomu král uvěří. Leč už přicházejí. Děje se honem, jako bys čistil skla u dalekohledu - a nemluv mnoho.

Král : Jsme tu, mistře astronome. Zpozdili jsme se poněkud.

Hvězdář : A princezna ? Ano je zde. Její hvězda je velmi bledá, ale zdá se mi, že se začíná poněkud třpytit. Aj, co to ? Blíží se k ní jakási druhá hvězda, která ji propůjčuje tu záři. Neznačí to snad princezninu svatbu ?

Král : Výborne, hvězdáři ! Právě dnes večer jsem dostal zprávu, že král hispánský, kterého jsem ji určil za ženicha, chystá se k nám na námluvy.

Hvězdář : Zadrž, králi ! Ani slovo o králi tom. Jakmile jsi vyslovil pouhé jeho jméno, hvězda princeznina náhle zbledla a zachvěla se.

Princezna : Skutečně ?

Král : Zajímavé, zajímavé ! Čtu z polohy a jasu jeho hvězd že princeznu zachrání jisté rostliny, které jí přinese sám zahradník.

Král : A když ji vyléčí, dostane půl princezny a celé království k tomu. Šmytec ! Co, co, ana, celé království a budeme léčit zahradníka. Zahradníku !

Zahradník : Tisíce má země darů, každý z nich má význam jiný. Aromě květů vzácných tvarů, dává nám i zeleniny. Květákové růže bílé, mrkvičku a špenát, zeli, princezničce naší, milé, přináším jich pukét celý.

Princezna : To se jí ?

Zahradník : Ochutnej.

Princezna : Ju - a to se taky jí.

Zahradník : - Taky, ale vařené !

Princezna : Já mám hlad !

Král : Co má ?

Všichni : Hlad.

Král : Všechno to zavařte - uvařte.

Princezna : Teď už vím, co mi chybělo. Zapomněl mi Vařečkini dávat k masu zeleniny.

Zahradník : Zvítězil jsem ? Nuže k cinu. Žádám ruku princezninu.
Král : Tu jí máš !
Princezna : JÚ.
Král : Můj nastávající synu ! Jsí jen prostého rodu jako
ta tvá zelenina, ale v tom prostém bývá pravá síla.
Učiň z mé Bledulinky růžičku. Ach, má pakostnice.
Zahradník : To se také poddá.
Král : Jo ?
Všichni : Všichni teď budeme zdraví
pokvetou nám tvářičky,
k obědu i po svačince
sníme kousek mrkvičky.

Zeleninu pečenou,
smaženou i vařenou,
en ten týny en ten týny,
pro zdraví jen vitamíny.

